

המועצה לשלום ולביטחון

עמותת מומחים לביטחון לאומי
מיסודו של אלוף (מיל.) אהרון יריב ז"ל

מסמך המועצה בנושא גבולות בני הגנה

ספטמבר 2011

שלום רב,

המועצה לשלום ולביטחון מבקשת להביא לתשומת לבכם מסמך המנתח את נושא גבולות בני הגנה. הנושא שב ועולה לאחרונה בהקשר של מ"מ ישראלי-פלסטיני ומן הראוי שניתן עליו את הדעת בראיה מפוקחת ופרטנית המתמודדת עם האיומים הרלבנטיים.

לצורך זה התכנסה קבוצת עבודה של חברי המועצה לשלום ולביטחון וייצרה את המסמך המפורט המצורף כאן, כמו גם את התקציר.

חברי קבוצת העבודה הנם:

< חבר המועצה לשלום ולביטחון **אלוף במיל' שלמה גזית**

< חבר הנהלת המועצה לשלום ולביטחון **אלוף במיל' עמוס לפידות**

< חבר הנהלת המועצה לשלום ולביטחון **ניצב (גימ) ותא"ל במיל' שאול גבעולי**

< חבר הנהלת המועצה לשלום ולביטחון **תא"ל במיל' שלמה ברום**

< חבר הנהלת המועצה לשלום ולביטחון **תא"ל במיל' גדי זהר**

< חבר הנהלת המועצה לשלום ולביטחון **אל"מ במיל' שאול אריאלי**

< נשיא המועצה, **אלוף במיל' נתי שרוני**

< מנכ"לית המועצה, **הלית בראל**

כתיבת המסמך נעשתה על ידי **תא"ל במיל, שלמה ברום**.

אנו מקווים כי קריאת מסמך זה תאיר אספקטים ביטחוניים של הנושא תחזיר את הדיון בו לפסים פרגמטיים ומקצועיים.

בברכה,

אלוף מיל' נתן שרוני, נשיא המועצה

הלית בראל, מנכ"לית המועצה

תקציר:

1 בתקופה האחרונה עלו על סדר היום הציבורי נושא העומק האסטרטגי של ישראל והבטחת גבולות בני הגנה כסוגיה מרכזית בדיון על הסדר אפשרי בין ישראל והפלסטינים. **מסמך זה קובע כי נוסחת גבולות 1967 עם חילופי שטחים מבטיחה הגנה טובה אל מול האיומים הרלבנטיים, וכי שליטה בבקעת הירדן ובמערב הגדה אינה נחוצה כמענה לאיומים אלה.**

2 **תמונת האיומים הנוכחית וזו הצפויה בעתיד** שונה משמעותית מזו עמה התמודדה ישראל במלחמות העבר ושעל בסיסה הועלה הצורך בשליטה ישראלית בבקעת הירדן. האיום המרכזי שנשקף לישראל בעבר היה של מתקפה יבשתית מאסיבית בסיוע אווירי של קואליציית מדינות ערביות. ברי כי במציאות של המאזן האסטרטגי הנוכחי במזה"ת איום זה כמעט אינו רלבנטי בגלל התפוררותה של בריה"מ, קריסת החזון הפני ערבי, חתימת הסכמי שלום עם מצרים וירדן, ומחיקת כוחה הצבאי של עיראק. האיומים המרכזיים מולם תידרש ישראל להתמודד עם:

< מלחמה א-סימטרית, מול שחקנים בלתי מדינתיים הפועלים באמצעות לוחמת גרילה וטרור.

< איומים אסטרטגיים- האיום של טילים בליסטיים ואמצעי השמדה המונית.

3 **שטחי בקעת הירדן ומערב הגדה אינם רלבנטיים ביחס לאיומים העדכניים, כיוון ש:**

< טווחי הטילים והרקטות מאפשרים כיסוי מלא של שטח ישראל בלי פריסת משגרים ממערב לנהר הירדן.

< המרכיבים המרכזיים המשפיעים מול איומי טרור וגרילה הם אמינות המכשול שבין ישראל והמדינה הפלסטינית ויכולתה של מדינה פלסטינית למנוע בניית תשתית טרור.

< גם בתרחיש- הפחות סביר- של מלחמה קלאסית קונבנציונאלית יש לציון מספר נקודות:

+ הבקעה אינה מספקת עומק אסטרטגי. רוחב ישראל עם הבקעה הוא כ- 40 ק"מ בלבד ולפיכך ממילא יש צורך במענה אחר, בלתי טריטוריאלי.

+ אם על הבקעה לספק מענה למתקפה צבאית יבשתית הרי שהשטח הקריטי לנוכחות צבאית הוא המעלות המובילות לגב ההר. הערכות שם הופכת את הבקעה לשטח הריגה של הכוח התוקף.

+ כוח שישהה בקביעות בבקעה יהיה מוגבל בהיקפו, בנחיתות טופוגרפית, ונתון תמידית לסכנת כיתור.

+ לקו נהר הירדן קיימת משמעות רק בהקשר של ביטחון שוטף ובקרת הגבול.

4 **המענים הרלבנטיים לאיומים כיום בתחום הצבאי ובתחום המדיני-הסכמי.**

בתחום הצבאי, על התשובה לאיום האסטרטגי להיבנות על חמישה נדבכים:

1. הרתעה. 2. התרעה. 3. הגנה פסיבית (מכלול הגנת העורף). 4. הגנה אקטיבית, קרי, יירוט קליעים בליסטיים. 5. יכולת התקפית שתקטין את כמות ומשך השיגורים.

לישראל יש כיום מענה טוב מאוד גם למתקפה יבשתית מאסיבית (אף שסבירות תרחיש כזה נמוכה ביותר), כיוון שצה"ל פיתח וקלט יכולות יוצאות דופן להשמדת מסות של מטרות ניידות ונייחות בטווחים גדולים ובדיוק רב. כלומר, צה"ל יוכל להשמיד כוחות משלוח בתוך שטחה של ירדן, הרבה לפני שיגיעו אל קו הירדן. בשעת חירום צה"ל יוכל לנצל צירים מצפון ומדרום לבקעה ויכולת הטסה, על מנת למקם כוחות בבקעה ובמעלות.

בתחום המדיני-הסכמי, הסכמי שלום נועדו להוות חלופה הולמת לשליטה בשטח היריב, הן על ידי הנמכת המוטיבציה לאליונות כנגד הצד השני והן דרך הסדרי בטחון, כמו אלה שנקבעו בהסדר מול מצרים למקרה שמצב השלום מתערער. הסדר קבע עם הפלסטינים יכלול את המנגנונים הבאים: **1.** פירוז המדינה הפלסטינית והחזקת כוחות לביטחון פנים בלבד. **2.** הסדרי פיקוח על גבול הירדן ובמעברי הגבול לשם שימור הפירוז. **3.** איסור על המדינה הפלסטינית לקיום בריתות ושיתופי פעולה עם מדינות או גורמים עוינים לישראל. **4.** התחייבות של המדינה הפלסטינית למניעת הקמת תשתית טרור ופיקוח על התחייבות זו. **5.** הצבת כוח בינ"ל בשטח המדינה הפלסטינית.

בנוסף, הברית האסטרטגית הבלתי פורמאלית של ישראל עם ירדן תתחזק עם הקמת מדינה פלסטינית והאינטרס המשותף יעמיק. קיום וחיזוק ברית זו מביאים למצב אסטרטגי נוח לישראל בו גבול הביטחון שלה אל מול מתקפה יבשתית מאסיבית נמצא למעשה במזרחה של ירדן.

לסיכום:

- איומים המרכזיים כיום הם איום הטרור ואיום הקליעים הבליסטיים ונשקי השמדה המונית. איומים אלה מכוונים לכרסום במורל הלאומי ובמעמד הבינלאומי של ישראל ומולם אין כל משמעות לשליטה במערב הגדה ובבקעת הירדן.
- לישראל תשובות צבאיות הולמות גם לתרחישים חמורים שסבירותם נמוכה, כגון מתקפה יבשתית מאסיבית של קואליציית מדינות ערביות.
- הסדר קבע מול הפלסטינים על מנגנוני הביטחוניים ייתן תחליף יותר מהולם לשליטה במערב הגדה ובבקעת הירדן ויצר מצב אסטרטגי בו גבול הביטחון דה-פקטו נמצא במזרחה של ירדן.

גבולות בני הגנה ועומק אסטרטגי

בהדברות הישראלית-אמריקאית-פלסטינית על חידוש המו"מ עלה לאחורונה נושא העומק האסטרטגי של ישראל והבטחת גבולות בני הגנה כסוגיה מרכזית בדיון על בסיס המתווה הטריטוריאלי של הסדר אפשרי בין ישראל והפלסטינים. במסגרת זו דורשת ממשלת ישראל שליטה ישראלית בבקעת הירדן וסיפוח נתחים נרחבים מחלקה המערבי של הגדה המערבית על מנת להבטיח לישראל גבולות בני הגנה ועומק אסטרטגי שיאפשרו לה להתמודד עם האיומים הצבאיים הפוטנציאליים שניצבים לפתחה.

כאשר בוחנים סוגיה זאת צריך לענות על ארבע שאלות עיקריות:

- מהם האיומים העיקריים עמם ישראל עשויה להידרש להתמודד?
- מה חשיבותם של בקעת הירדן וחלקה המערבי של הגדה כעומק אסטרטגי וגבולות בני הגנה שיאפשרו התמודדות טובה יותר עם האיומים האלו?
- מהו משקלם של הפתרונות המדיניים וההסכמיים במענה לאיומים האלה?
- מה הם הפתרונות הצבאיים והעתידיים לאיומים האלו ומה מידת תלותם בשליטה טריטוריאלית בבקעת הירדן ומערב הגדה?

תמונת האיומים

כאשר פותחה התפיסה של הצורך בגבולות בני הגנה ובמסגרת זו הצורך בשליטה ישראלית על בקעת הירדן (כפי שבא לידי ביטוי למשל ב"תוכנית אלון" משנת 1967) האיום העיקרי שנשקף לישראל היה של מתקפה יבשתית מאסיבית בסיוע אווירי של קואליציה של מדינות ערביות. זהו האיום עמו התמודדה ישראל ב-9-1948, ב-1967 וב-1973. זה היה איום קיומי בשל חוסר הסימטריה שבין ישראל והעולם הערבי שאחד ממרכיביה היה העדר עומק אסטרטגי.

מאז השתנה לחלוטין המאזן האסטרטגי במזרח התיכון והאיום של מתקפה יבשתית מאסיבית כמעט ונעלם מהסיבות הבאות:

בעקבות השינוי בסדר העולמי הערבים אבדו את התמיכה של מעצמת על שתיתן גיבוי ותמיכה חומרית למהלך כזה.

החזון הפאן ערבי קרס והסיכויים להתגבשות קואליציה ערבית כזאת אפסיים.

◀ ישראל חתמה על הסכמי שלום עם שתי מדינות ערביות, מצרים וירדן, והוציאה אותן ממעגל המלחמה. במקביל, כל ממשלות ערב, ללא יוצא מן הכלל, וכפי שהדבר בא לידי ביטוי ביוזמת השלום הערבית, הכירו בחוסר התוחלת של השגת יעדיהם מול ישראל שלא בדרך המדינית. חזון המאבק בישראל נישא על ידי שחקנים לא מדינתיים ומדינה לא ערבית, איראן.

◀ עיראק, המרכיב המרכזי של כל חזית מזרחית מול ישראל, הובסה בשתי מלחמות המפרץ וכוחה הצבאי נמחק. יחלפו שנים רבות עד שתוכל לבנות כוח צבאי משמעותי וזאת בהנחה שתצליח לשמור על אחדותה.

◀ מדינות ערב נואשו מהיכולת להתמודד עם ישראל בשדה המערכה הקלאסי ולכן, חוץ ממדינות הנפט, הן ברובן הקטינו את ההשקעות בכוחות הצבאיים המתמרנים הקונבנציונאליים ועברו להשקעות בתחומים צבאיים שמבחינתן משתלמים יותר.

מסיבות אלו האיומים הצבאיים העיקריים עמם תצטרך ישראל להתמודד בהווה ובעתיד הנראה לעין הם בשני תחומים עיקריים אחרים:

◀ התמודדות בתחום שמתחת למלחמה הסדירה הקלאסית, דהיינו בתחום של לחימת הגרילה והטרור. תחום זה גם מכונה לעתים מלחמה א-סימטרית, כינוי שמשקף את שתי תכונותיו העיקריות. ראשית, הוא אינו מלחמה בין מדינות, אלא מלחמה בין מדינה לבין שחקן לא מדינתי. שנית, הוא מתנהל בשיטות אחרות כדי לאזן את היתרון הכמותי והטכנולוגי של המדינה.

◀ ניהול מלחמה נגד ישראל בכלים אסטרטגיים, בעיקר טילים בליסטיים ואמצעי השמדה המונית, דהיינו נשק כימי, ביולוגי וגרעיני. גם אלו נועדו לאזן את יתרונותיה של ישראל בתחום המלחמה הסדירה אך גם בתחום האסטרטגי, שבו ישראל נחשבת על ידי יריבותיה כבעלת יכולת גרעינית צבאית וגם יכולת טילית מפותחת.

יש כמה דברים המשותפים לשני התחומים האלו. ראשית, בשניהם המטרה העיקרית היא האוכלוסייה האזרחית של ישראל. שנית, שניהם אמצו לעצמם כנשק עיקרי יכולת שיגור של קליעים הנעים במסלול בליסטי, טילים מונחים ורקטות בעלות טווחים שונים, שעמם הם יכולים לכסות את כל שטחה של מדינת ישראל. שלישית, הם אינם חותרים לניצחון והכרעה צבאיים, אלא להתשה, פגיעה במורל הלאומי וגזירת רווחים תקשורתיים, תדמיתיים ופוליטיים על בסיס זה.

האיום העיקרי, אפוא, אינו מתקפה יבשתית שתכרסם בטריטוריה של ישראל אלא הכרסום ברוח העם ומעמדה של ישראל מול העולם החיצוני.

בקעת הירדן ומערב הגדה כמענה לאיומים

בקעת הירדן ומערב הגדה אינם רלבנטיים כמענה לשני האיומים העיקריים החדשים. טווח הטילים והרקטות מאפשר כיסוי כל שטחה של מדינת ישראל באיום טילי ורקטי מאסיבי ללא צורך בפריסת משגר אחד ממערב לנהר הירדן.

גם כאשר מדובר בבעיות נקודתיות כמו שאלת ההגנה על נמל תעופה בן-גוריון, הזזת גבולותיה של ישראל אינה פיתרון. נמל התעופה פגיע לשני סוגי איומים. האחד הוא של טילים בליסטיים ורקטות, לגביהם שאלת הגבול לא רלבנטית כמו שאינה רלבנטית לכל מטרה אחרת בישראל. השני הוא של טילים מונחים העלולים לפגוע במטוסים נוחתים וממריאים. גם כאן הזזת הגבול אינה רלבנטית משום הטווח ההולך וגדל של טילים אלו.

גם לאיום הטרור והגרילה שאינו איום בליסטי, כמו חדירת מחבלים מתאבדים לשטחה של ישראל, או פשיטה של כוח גרילה לתוך ישראל, הרלבנטיות של שטחים אלו נמוכה מאוד. הגורמים המשפיעים העיקריים הם אמינות המכשול שבין ישראל והמדינה הפלסטינית למדינת ישראל, והעיקר, היכולת למניעת בניית תשתית טרור במדינה הפלסטינית. במציאות של מדינה פלסטינית עצמאית ישפיעו על הנקודה השנייה בעיקר סוגיות אחרות; עד כמה המדינה הפלסטינית מתפקדת, מהם ההסדרים בתחום הביטחון שנכללו בהסכם בין שתי המדינות, לרבות שיתוף הפעולה בלחימה בטרור, ומהו מנגנון הפיקוח עליהם.

באשר לאיום הצבאי הקלאסי, שסבירות מימושו וחומרתו ירדו במידה ניכרת בעשורים האחרונים, כאן אי אפשר להגיד בצורה פסקנית שאין משמעות לטריטוריה, אולם יש להעיר כמה הערות:

◀ השימוש בביטוי של עומק אסטרטגי בהקשר של בקעת הירדן ומערב הגדה הוא לעג לרש. לישראל אין עומק אסטרטגי עם הבקעה ובלעדיה. הרוחב של ישראל עם בקעת הירדן הוא כ-40 ק"מ בלבד. המסקנה היא שיש צורך במענים אחרים גם לאיום הזה.

< אם השליטה בבקעת הירדן נועדה להבטיח מענה צבאי למתקפה יבשתית, ניתוח צבאי פשוט מראה כי הנקודה החשובה אינה נוכחות צבאית על הירדן ובבקעה עצמה. כל כוח צבאי שיהיה ערוך באזורים אלו יסבול מנחיתות טופוגרפית ויהיה פגיע לאש ממערב וממזרח. השטח הקריטי הוא המעלות המובילות מהבקעה לגב ההר. היערכות שם מאפשרת להפוך את הבקעה לשטח הריגה של הכוח התוקף.

< הכוח הצבאי שישהה דרך קבע בבקעה יהיה בכל מקרה מוגבל בהיקפו ובסכנה מתמדת של כיתוה.

< לקו הירדן עצמו יש משמעות רק בהקשר של בקרת הגבול וביטחון שוטף.

בקעת הירדן ומערב הגדה אינם מהווים פיתרון לאיומים העיקריים הצפויים לאחר הסדר עם הפלסטינים

משקלם של הפתרונות המדיניים וההסכמיים

הסכמי שלום לאחר מלחמות נועדו במידה רבה לתת פתרונות הסכמיים ומדיניים שיהוו חלופה הולמת לשליטה בשטחה של המדינה עמה היינו במצב מלחמה. חלק מהפתרון הוא מצב השלום עצמו שמטפל במוטיבציה של כל צד להפעיל אלימות כלפי הצד השני. אולם, הנחת יסוד היא שמצב השלום עלול להתערער ולכן ההסכמים כוללים הסדרי ביטחון שנועדו בדיוק למצבים הללו. כך למשל בהסכם השלום עם מצרים, סיני הוחזרה למצרים אבל נקבעו הסדרי ביטחון שכוללים; אזורים מפורזים, אזורים מדוללי כוחות, מנגנון פיקוח וכוח בינלאומי. הסדרים אלה יוצרים מצב שבו סיני אומנם בריבונות מצרית אבל בפועל היא משחקת תפקיד של מעין עומק אסטרטגי מלאכותי עבור ישראל.

גם בהסדר קבע עם הפלסטינים יהיו מנגנונים דומים:

< המנגנון הראשון הוא פירוז המדינה הפלסטינית. יורשו רק כוחות שמשיתמם ביטחון פנים.

< המנגנון השני הוא הסדרי פיקוח שיכללו גם פיקוח על הגבול עם ירדן ומעברי הגבול כדי להבטיח שהפירוז יישמר.

< המנגנון השלישי הוא איסור על המדינה הפלסטינית לקיים בריתות ושות"פ עם מדינות ותנועות העוינות לישראל.

< המנגנון הרביעי הוא מחויבות של המדינה הפלסטינית למניעת קיום תשתית טרור ופעולות טרור ומנגנון פיקוח על מחויבות אלו.

< המנגנון החמישי הוא הצבת כוח בינלאומי בשטח המדינה הפלסטינית.

בראייה אסטרטגית רחבה יותר יש עוד מנגנון מדיני שאינו נשען ישירות על ההסכם עם הפלסטינים אבל קשור אליו והוא מערכת היחסים עם ירדן. כבר בהווה קיימת ברית אסטרטגית לא פורמאלית בין שתי המדינות. הקמת המדינה הפלסטינית תחזק ברית זו משום שהיא תמנע את רעור היחסים בין שתי המדינות בשל החיכוך עם הפלסטינים ותיצור אינטרס חזק משותף למנוע מהקמת המדינה הפלסטינית להפוך לאיום ביטחוני וחתרני מול שתי המדינות. כל עוד הברית האסטרטגית עם ירדן נשמרת ומתחזקת, גבול הביטחון של ישראל אינו בנהר הירדן אלא בגבולה של ירדן עם עיראק.

הסכם הקבע עם הפלסטינים וההסדרים הביטחוניים הכלולים בו ייתנו תחליף שהוא יותר מהולם לרווח המזערי הטמון בהמשך השליטה על בקעת הירדן ומערב הגדה. הוא יוצר מצב אסטרטגי נוח לישראל שבו גבול הביטחון של ישראל הוא במזרחה של ירדן

פיתרונות צבאיים

הראייה הביטחונית המלאה צריכה גם לבחון את "הנחות החמור ביותר". אמנם כפי שהוצג לעיל הסכם השלום עצמו יעניק יתרונות ביטחוניים רבים לישראל, אבל יש טעם לשאול מה יקרה אם הסכם השלום וההנחות המדיניות שהוא נסמך עליהם יקרסו. האם במצב כזה הסדרי הביטחון בהסכם והיכולות הצבאיות של ישראל ייתנו מענה הולם לאיומים.

לתשובה לשאלה הזאת שני חלקים. במה שנוגע לאיומים החדשים והסבירים יותר, מצד אחד, טרור ולוחמת גרילה ומצד שני שימוש בנשק אסטרטגי, לא יהיה הבדל בין מצבנו עם שליטה בבקעת הירדן ומערב הגדה ובלעדיה. בכל מקרה נצטרך למצוא תשובות טכנולוגיות ומבצעיות הן לפיגועים באמצעות חוליות ומפגעים מתאבדים והן לאיומים הבליסטיים. התשובות לאיום השני, של הנשק האסטרטגי, שהפך להיות איום עיקרי צריכות להיבנות על חמישה נדבכים:

+ הרתעה

+ התרעה

+ הגנה פסיבית, דהיינו מקלטים, ציוד התגוננות כימית וביולוגית, כושר כיבוי, חילוץ והצלה, כושר רפואי ויכולת טיפול באוכלוסייה הנפגעת והתאוששות מהירה.

+ הגנה אקטיבית, דהיינו יכולת יירוט הקליעים הבליסטיים.

+ יכולת התקפית שנועדה להקטין את מספר השיגורים ומשכם. במקרה הפלסטיני הסדרי הפירוז ודילול הכוחות עושים את הנדבך ההתקפי לקל יותר.

באשר לאיום של מתקפה קרקעית מאסיבית. הבה נניח את ההנחות החמורות ביותר. קואליציה צבאית ערבית מצליחה להתגבש בעקבות שינויי משטרים בירדן ובעיראק. עיראק מצליחה לשחזר יכולת לשלוח כוח משלוח ניכר. ירדן מחליטה להתיר לכוחות משלוח עיראקיים וסעודיים ואולי אף איראניים להיכנס לשטחה. זהו תרחיש שבמציאות האסטרטגית המזרח תיכונית הנוכחית נראה כפנטסיה בדיונית, ובכל זאת מה יכולה ישראל לעשות בתרחיש הזה?

מסתבר שגם בתרחיש הזה מצבה של ישראל לא רע, והסכנה העיקרית הצפויה לה היא מהמסות של הקליעים הבליסטיים שישוגרו לעברה ולא מהמתקפה היבשתית. בעשורים האחרונים המלחמה המודרנית עברה שינוי דרמטי. יכולת האש השתפרה באופן ניכר על חשבון יכולת התמרון. צה"ל עבר את השינוי מצבא המבוסס בעיקרו על עוצבות משוריניות כבדות מתמרנות לצבא שעדיין יש לו יכולת ניכרת בתחום הזה, אבל במקביל פיתח וקלט יכולות יוצאות מגדר הרגיל להשמיד מסות של מטרות קבועות וניידות בטווחים גדולים באמצעות אש מדויקת. המשמעות היא שיש לצה"ל יכולת שעוד תלך ותגבר להשמיד את כוחות המשלוח שייכנסו לשטחה של ירדן הרבה לפני שהם יגיעו לקו הירדן.

בנוסף, במצב חירום יוכל צה"ל לנצל את הצירים המובילים לבקעה מצפון ומדרום ואת יכולת ההטסה של כוחותיו בכדי להיכנס לבקעה ולהיערך במעלות. הסדרי הפירוז יאפשרו לעשות זאת בקלות יחסית.

השינויים בשדה הקרב המודרני מגבילים גם את יכולת צה"ל לנהל מלחמת תנועה. לפיכך הסכנה החמורה היא שהמלחמה תהפוך למלחמת התשה מתמשכת שבה האיומים הבליסטיים ישחקו תפקיד מרכזי, אבל לעניין זה, כאמור, השטחים הנדונים אינם רלבנטיים.

הסכם קבע עם הפלסטינים שישפר את מעמדה של ישראל בקהילייה הבינלאומית וייצב את יחסיה של ישראל עם ארה"ב יבטיח גם אווירה בינלאומית אוהדת שתסייע לישראל להמשיך ולפתח את היכולות הצבאיות המרכזיות הנחוצות לתרחישים של החמור ביותר.

הלגיטימציה הבינ"ל שההסכם יעניק לישראל יאפשר לה חופש הרבה יותר גדול בהפעלת הכוח נגד איומים שיתממשו לאחר החתימה על הסכם הקבע והנסיגה לגבולות החדשים.

לישראל תשובות צבאיות הולמות לתרחישים החמורים ביותר שסבירותם יורדת במידה ניכרת לאחר הסכם. הפירות המדיניים של ההסדר יבטיחו את קיומן של יכולות צבאיות אלו לאורך זמן.

סיכום

מניתוח הסוגיות העיקריות הקשורות לגבולות בני הגנה עולה שבמסגרת מו"מ עם הפלסטינים על גבולות הקבע אפשר לעצב גבולות בני הגנה על בסיס קווי 1967 עם חילופי שטחים בהיקף לא גדול.

חבילת הביטחון הכוללת את המרכיבים המדיניים של ההסכם, הסדרי הביטחון, היחסים האסטרטגיים עם הסביבה שיווצרו בעקבות ההסכם והלגיטימציה הבינ"ל תשפר את מצב הביטחון של ישראל ביחס למצב הנוכחי, ותאפשר לה להשיג ביטחון במחירים סבירים.